

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN**Retningslinjer for anvendelse af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som foder**

(2018/C 133/02)

KAPITEL 1

INDLEDNING

1.1. Baggrund, mål og anvendelsesområde

Som en integreret del af meddelelsen om den cirkulære økonomi ⁽¹⁾ har Kommissionen udarbejdet en handlingsplan for nedbringelse af madspild. Uden at skabe konkurrence med fødevarebankers sourcing ⁽²⁾ består et af initiativerne i at udnytte næringsstofferne i fødevarer ⁽³⁾, som af kommercielle årsager eller på grund af problemer med fremstilling eller fejl ikke længere er bestemt til konsum, idet de anvendes forsvarligt i dyrefoder, uden at det skader dyrenes sundhed og folkesundheden. Ved at anvende disse fødevarer som foder undgås det således, at de komposteres, omdannes til biogas eller bortskaffes ved forbrænding eller deponering. Sondringen mellem fødevarer, animalske biprodukter, foder og affald har åbenlyse konsekvenser med hensyn til de lovgivningsmæssige rammer for de forskellige berørte produkter.

I forbindelse med EU's platform om fødevaretab og madspild ⁽⁴⁾ blev der i fjerde kvartal af 2016 foretaget en høring af interesserede parter for at udpege eventuelle problemer med hensyn til dette initiativ. Parterne fremhævede følgende væsentlige og uforholdsmæssig store byrder, som kan hæmme dem eller helt hindre dem i at levere fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, med henblik på anvendelse som foder:

- problemer, som gør det mere vanskeligt at sikre, at fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, anvendes som foder i overensstemmelse med foderlovgivningen, dvs. kravene vedrørende fodersikkerhed: anvendelse af procedurer baseret på principperne om risikoanalyse og kritiske kontrolpunkter (HACCP), særlig mærkning samt særskilt lagring og transport af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum
- dobbelt registrering af virksomheder som både fødevare- og foderstofvirksomheder, der fører til ekstra kontrol af dem fra flere forskellige myndigheders side (fødevarer, animalske biprodukter, foder, affald)
- forpligtelser i flere medlemsstater til at deltage i private certificeringsordninger for god fremstillingspraksis ved levering af foder til foderstofindustrien, selv om disse ordninger retligt set er frivillige
- manglende harmonisering af kravene med hensyn til registrering af fødevarevirksomheder i medlemsstaterne. Nogle kræver kun registrering som foderstofvirksomhed, hvis fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, der ikke længere er bestemt til konsum, leveres direkte som foder til landbrugere, mens andre kræver, at alle fødevarevirksomheder, som leverer fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, til anvendelse som foder, registreres som foderstofvirksomheder.

I nærværende retningslinjer sigtes der mod at afklare disse problemstillinger i forbindelse med de nuværende retlige rammer. Således fastlægges der ingen nye lovbestemmelser, og det tilstræbes heller ikke at omfatte alle bestemmelser på dette område på en udtømmende måde. Det bør desuden bemærkes, at retningslinjerne ikke berører EU-Domstolens fortolkning af EU-retten.

⁽¹⁾ Kredsløbet lukkes — en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi, COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

⁽²⁾ EU-retningslinjer for fødevaredonationer findes på http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm.

⁽³⁾ I henhold til artikel 2 i forordning (EF) nr. 178/2002 kan både »fødevarer« og »levnedsmidler« anvendes.

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en.

Målet med disse retningslinjer er at lette anvendelsen af visse fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som foder, herunder produkter af både animalsk og anden oprindelse. Retningslinjerne skal hjælpe de nationale og lokale kompetente myndigheder og virksomheder i fødevarekæden med at anvende den relevante EU-lovgivning. Dette mål skal nås ved at

- redegøre for den gældende lovgivning afhængigt af klassificeringen af et bestemt produkt
- sikre øget retlig klarhed og
- fremlægge eksempler på bedste praksis, hvor EU's gældende regelsæt overholdes, og unødvendige administrative byrder samtidig undgås.

Retningslinjernes anvendelsesområde omfatter

- produkter fra fødevarefremstilling (leveret af fødevareproducenter) og
- fødevarer, der er bragt i omsætning i emballeret form eller i løs vægt (leveret fra grossister og fødevaredetailhandlere).

Retningslinjerne vedrører ikke anvendelse som foder af

- fødevaretilsætningsstoffer, fødevareenzymmer og fødevarearomaer som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1331/2008 ⁽¹⁾
- kosttilskud som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/46/EF ⁽²⁾ og
- køkken- og madaffald ⁽³⁾.

1.2. Lovgivningens definitioner

De generelle regler for indførelse af fødevarer i foderforsyningskæden er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 ⁽⁴⁾, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 ⁽⁵⁾ og (EF) nr. 767/2009 ⁽⁶⁾, og reglerne om animalske biprodukter, der ikke er bestemt til konsum, findes i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 ⁽⁷⁾ (i det følgende benævnt »forordningen om animalske biprodukter«).

Ved »fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum« forstås i denne meddelelse fødevarer, som er fremstillet til konsum i fuld overensstemmelse med EU's fødevarelovgivning, men som ikke længere er bestemt til konsum.

Fødevarer defineres i artikel 2 i forordning (EF) nr. 178/2002 som »alle stoffer eller produkter, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til eller med rimelighed må antages at skulle indtages af mennesker«.

En *fødevarevirksomhed* defineres i artikel 3, stk. 2, i forordning (EF) nr. 178/2002 som »ethvert offentligt eller privat foretagende, som med eller uden gevinst for øje udfører en hvilken som helst aktivitet, der indgår som et hvilket som helst led i produktionen, tilvirkningen eller distributionen af fødevarer«.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1331/2008 af 16. december 2008 om en fælles godkendelsesprocedure for fødevaretilsætningsstoffer, fødevareenzymmer og fødevarearomaer (EUT L 354 af 31.12.2008, s. 1).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/46/EF af 10. juni 2002 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om kosttilskud (EFT L 183 af 12.7.2002, s. 51).

⁽³⁾ I henhold til Kommissionens forordning (EU) nr. 142/2011 (EUT L 54 af 26.2.2011, s. 1) omfatter »køkken- og madaffald« alle affaldsfødevarer, herunder brugt madolie, med oprindelse i restauranter, cateringvirksomheder og køkkener, herunder centralkøkkener og husholdningskøkkener.

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1).

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne (EUT L 35 af 8.2.2005, s. 1).

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og anvendelse af foder, ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 og ophævelse af Rådets direktiv 79/373/EØF, Kommissionens direktiv 80/511/EØF, Rådets direktiv 82/471/EØF, 83/228/EØF, 93/74/EØF, 93/113/EF og 96/25/EF og Kommissionens beslutning 2004/217/EF (EUT L 229 af 1.9.2009, s. 1).

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1774/2002 (forordningen om animalske biprodukter) (EUT L 300 af 14.11.2009, s. 1).

En *leder af en fødevarer virksomhed* defineres i artikel 3, nr. 3), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »den eller de fysiske eller juridiske personer, der er ansvarlige for, at fødevarerlovgivningens bestemmelser overholdes i den fødevarer virksomhed, som er under vedkommendes ledelse«.

Foder defineres i artikel 3, nr. 4), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »alle stoffer eller produkter, herunder tilsætningsstoffer, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til at skulle fortæres af dyr«.

En *foderstof virksomhed* defineres i artikel 3, nr. 5), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »et offentligt eller privat foretagende, som med eller uden gevinst for øje udfører en hvilken som helst aktivitet, der indgår som led i produktion, fremstilling, tilvirkning, opbevaring, transport eller distribution af foder, herunder enhver producent, som producerer, tilvirker eller opbevarer foder til fodring af dyr på den pågældendes egen bedrift«.

En *leder af en foderstof virksomhed* defineres i artikel 3, nr. 6), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »den eller de fysiske eller juridiske personer, der er ansvarlige for, at fødevarerlovgivningens bestemmelser overholdes i den foderstof virksomhed, som er under vedkommendes ledelse«.

En *virksomhed* defineres i artikel 3, litra d), i forordning (EF) nr. 183/2005 som »enhver enhed af en foderstof virksomhed« og i artikel 2, stk. 1, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 ⁽¹⁾ som »enhver enhed inden for en fødevarer virksomhed«.

En *virksomhed* (eller et anlæg) defineres i artikel 3, nr. 13), i forordningen om animalske biprodukter som »ethvert sted, hvor der udføres en hvilken som helst aktivitet, der omfatter håndtering af animalske biprodukter eller afledte produkter, bortset fra fiskerfartøjer«.

Detailhandel defineres i artikel 3, nr. 7), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »håndtering og/eller forarbejdning af fødevarer og deres oplagring på det sted, hvor de sælges eller leveres til den endelige forbruger, herunder distributionsterminaler, cateringvirksomheder, virksomhedskantiner, institutionskøkkener, restauranter og andre tilsvarende madserviceordninger samt forretninger, distributionscentre og engrosforretninger«.

Markedsføring/omsætning defineres i henholdsvis

- a) artikel 3, nr. 8), i forordning (EF) nr. 178/2002 som »besiddelse af fødevarer eller foder med henblik på salg, herunder udbydelse til salg eller anden overførsel, som finder sted mod eller uden vederlag, herunder selve salget og distributionen og selve den overførsel, der sker på andre måder« og i
- b) artikel 3, nr. 14), i forordningen om animalske biprodukter som »enhver aktivitet, som har til formål at sælge animalske biprodukter eller afledte produkter til tredjemand inden for Fællesskabet eller enhver anden form for levering til en sådan tredjemand, det være sig mod betaling eller gratis, eller opbevaring med henblik på levering til en sådan tredjemand«.

Animalske biprodukter defineres i artikel 3, nr. 1), i forordningen om animalske biprodukter som »hele kroppe eller dele af dyr, animalske produkter eller andre produkter fra dyr, som ikke er bestemt til konsum, herunder oocytter, embryoner og sæd«.

Afledte produkter defineres i artikel 3, nr. 2), i forordningen om animalske biprodukter som »produkter, der er fremstillet ved en eller flere behandlinger, omdannelser eller trin i forarbejdningen af animalske biprodukter«.

»Tidligere fødevarer« defineres i punkt 3 i del A i bilaget til Kommissionens forordning (EU) nr. 68/2013 ⁽²⁾ som »fødevarer, bortset fra genanvendt køkken- og madaffald, som var fremstillet til konsum i fuld overensstemmelse med EU-fødevarerlovgivningen, men som ikke længere er bestemt til konsum af praktiske eller logistiske grunde eller på grund af fremstillingsvanskeligheder, mangler ved emballagen eller andre fejl, og som ikke indebærer nogen sundhedsrisiko, når de anvendes som foder«.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne (EUT L 139 af 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Kommissionens forordning (EU) nr. 68/2013 af 16. januar 2013 om fortegnelsen over fodermidler (EUT L 29 af 30.1.2013, s. 1).

»Fodermidler« defineres i artikel 3, stk. 2, litra g), i forordning (EF) nr. 767/2009 som »vegetabiliske eller animalske produkter, hvis væsentligste formål er at opfylde dyrs ernæringsbehov, i naturlig tilstand, friske eller konserverede, og derivater af disse efter industriel forarbejdning samt organiske eller uorganiske stoffer, som kan indeholde fodertilsætningsstoffer, og som er bestemt til fodring af dyr, enten i uforandret eller forarbejdet stand eller til fremstilling af foderblandinger eller som bærestof i forblandinger«.

Affald defineres i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF⁽¹⁾ (affaldsrammedirektivet) som »ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med«. Præciseringer med hensyn til det centrale begreb »at skille sig af med«:

- Begrebet omfatter både nyttiggørelse og bortskaffelse af affald. Dette betyder dog ikke, at alle stoffer, der nyttiggøres/bortskaffes, er affald.
- Der kan være tale om et hvilket som helst stof med en positiv, neutral eller negativ handelsværdi.
- En virksomhed kan skille sig af med materiale på grund af lovkrav, i kraft af et bevidst valg eller uforsætligt.
- Det sted, hvor et materiale opbevares, er ikke afgørende for, om det klassificeres som affald.

»Nyttiggørelse« defineres i affaldsrammedirektivet som »enhver operation, hvis hovedresultat er, at affald opfylder et nyttigt formål ved at erstatte anvendelsen af andre materialer, der ellers ville være blevet anvendt til at opfylde en bestemt funktion, eller som er forberedt med henblik på at opfylde den bestemte funktion i anlægget eller i samfundet generelt«.

1.3. Klassificering af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum

Fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum:

- a) Produkter, som ikke består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse. Disse produkter af ikke-animalsk oprindelse kan
 - i) uden videre blive til foder som defineret i forordning (EF) nr. 178/2002 og inden for dennes anvendelsesområde, hvis de er biprodukter fra fremstilling af fødevarer, eller
 - ii) blive til affald som defineret i affaldsrammedirektivet og inden for dets anvendelsesområde (før de bliver til foder), hvis de er endelige produkter.
- b) Produkter, som består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse. Disse produkter af animalsk oprindelse bliver til animalske biprodukter som defineret i forordningen om animalske biprodukter og inden for dennes anvendelsesområde (før de bliver til foder).

Når et produkt trækkes tilbage fra fødevarerforsyningskæden, og det sikres, at det ikke længere er bestemt til konsum, kan dette enten skyldes et lovkrav (f.eks. i tilfælde af fordærvelige fødevarer, som ikke må markedsføres på EU-markedet efter deres sidste anvendelsesdato, da de indebærer en fare ved indtagelse), eller en beslutning, som den ansvarlige fødevareraktivitet træffer. En beslutning om at fjerne et produkt fra forsyningskæden for fødevarer, der er bestemt til konsum, er uigenkaldelig.

Hvis fødevarer består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, kan bestemmelserne i forordningen om animalske biprodukter uden videre anvendes på dem. Derfor bliver animalske fødevarer, som ikke længere er bestemt til konsum, først til et animalsk biprodukt. Derefter kan de blive til foder, hvis ikke andet er fastlagt i bestemmelserne i forordningen om animalske biprodukter eller i forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001⁽²⁾). Dette behandles nærmere i kapitel 4 i denne meddelelse.

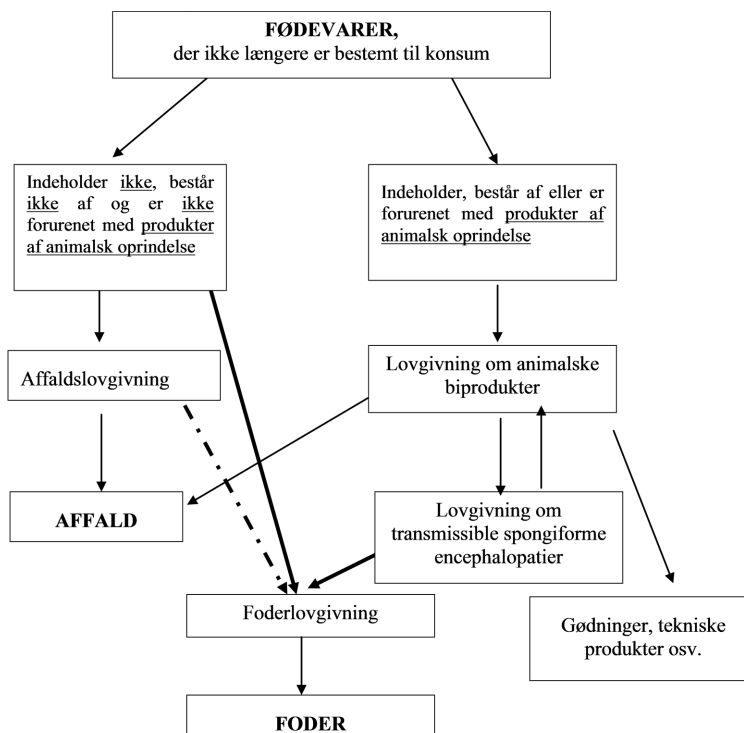
⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatii (EFT L 147 af 31.5.2001, s. 1).

Hvis det på mærkningen på et bestemt produktparti erklæres, at det ikke er bestemt til brug som foder, må denne erklæring ikke efterfølgende ændres af en virksomhedsleder i senere led i kæden. De pågældende produkter må ikke indgå i foderstofkæden på et senere tidspunkt (bilag II til forordning (EF) nr. 183/2005).

Figur

Flowdiagram — fra fødevarer til foder

KAPITEL 2

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

I artikel 15 i forordning (EF) nr. 178/2002 forbydes det at markedsføre foder eller give det til dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, hvis det er farligt. I artikel 4 i forordning (EF) nr. 767/2009 udvides dette princips anvendelsesområde til alle dyr.

I henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning (EF) nr. 178/2002 har foderstofvirksomhederne det overordnede ansvar for at sikre, at de krav i fødevarerlovlovgivningen, der er relevante for deres aktiviteter, er opfyldt i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled i den virksomhed, som er under deres ledelse, og kontrollere, at de pågældende krav overholdes.

Fastlæggelse af kendsgerninger og omstændigheder, som kan gøre, at en virksomhedsleder kan ifalde strafferetlige sanktioner og/eller civilretligt ansvar, afhænger af strukturen i de forskellige nationale retssystemer. Yderligere oplysninger om betydningen og virkningen af artikel 17, stk. 1, i forordning (EF) nr. 178/2002 i forbindelse med ansvarsfordelingen i fødeforsyningsvarekæden findes i vejledningen om gennemførelsen af den generelle fødevarerlovlovgivning⁽¹⁾.

I henhold til artikel 18 i forordning (EF) nr. 178/2002 skal fødevarer- og foderstofvirksomheder kunne identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevarer, et foder, et dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer eller et foder. Dette sporbarhedsprincip sikrer integritet i hele fødevarerekæden.

⁽¹⁾ Vejledning om gennemførelse af artikel 11, 12, 14, 17, 18, 19 og 20 i forordning (EF) nr. 178/2002 om den generelle fødevarerlovlovgivning (https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_implementation-guidance_da.pdf, s. 12).

KAPITEL 3

FØDEVARER, DER IKKE INDEHOLDER PRODUKTER AF ANIMALSK OPRINDELSE, OG SOM IKKE LÆNGERE ER BESTEMT TIL KONSUM**3.1. Fødevarer, som ikke består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, samt affaldslovgivning**

Hvis fødevarer og produkter fra fødevarerfremstilling ikke består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse og ikke længere er bestemt til konsum (dvs. udgør kasserede fødevarer), kan de blive til affald eller anvendes som foder. Der skal skelnes mellem fire kategorier, som er anført under a) og b) nedenfor:

a) Produkter, der hidrører fra fødevarerfremstilling, undtagen slutprodukter:

Mange sektorer i fødevarerindustrien genererer biprodukter under fremstillingsprocessen, der kan anvendes som foder. Eksempler:

Knusning af solsikkefrø genererer solsikkekegler.

Melfremstilling genererer hvedekim.

Sukkerproduktion genererer sukkerroemelasse.

Fremstilling af stivelse genererer stivelseshydrolysater (filterkage).

Fremstilling af bageri- og konditorvarer, som ikke indeholder animalske produkter, genererer biprodukter fra bageri- og pastaindustrien.

Disse biprodukter fra fødevarerindustrien har ikke nogen sidste anvendelsesdato eller »bedst før«-dato, jf. afsnit 5.1, men her anvendes tilgangen baseret på »materialer, der er faldet på gulvet i fødevarer virksomheder«, jf. afsnit 5.2. Biprodukterne betragtes ikke som affald, hvis de opfylder de kumulative kriterier i artikel 5 af affaldsrammedirektivet⁽¹⁾. Det påhviler den pågældende fødevarer virksomhed at dokumentere over for den kompetente myndighed, at kriterierne er opfyldt, for at et bestemt produkt kan klassificeres som andet end affald.

Nogle nationale affaldsmyndigheder kræver, at fødevarer virksomheder kan fremlægge et særligt certifikat og en detaljeret begrundelse for, at et bestemt produkt, som de leverer til foderbrug, opfylder de kriterier, der er fastlagt i affaldsrammedirektivet for klassificering som andet end affald. Dette certifikat kan betragtes som overflødig, da en fødevarer virksomhed, f.eks. et bryggeri, hvorfra der leveres gær som fodermiddel, skal registreres som en foderstof virksomhed og således er underlagt fuld kontrol hos myndighederne med ansvar for foder.

b) Endelige fødevarer i fremstillings-, engros- og detailledet:

En fødevarer virksomhed kan beslutte, at endelige fødevarer i fremstillingsledet (f.eks. sukker, solsikkeolie eller knuste eller deformede kiks) og fødevarer, som er blevet markedsført og er nået frem til engros- og detailledet (f.eks. brød i bagerier eller supermarkeder), ikke længere bør være bestemt til konsum, men snarere til anvendelse som foder. Sådanne produkter opfylder ikke kriterierne for biprodukter i affaldsrammedirektivet, selv om de er beregnet til at blive anvendt som foder. Derfor anvender mange medlemsstaters myndigheder konsekvent kravene i affaldsrammedirektivet på disse fødevarer, idet de betragter fødevarer virksomhedens beslutning om at fjerne fødevarerne fra forsyningskæden som kassering af dem. Som et godt eksempel på denne praksis kan

⁽¹⁾ Biproduktkriterier for produkter, der ikke skal betragtes som affald (forklarende note i bilaget til denne meddelelse):

- Fremstillet som en integrerende del af en produktionsproces.
- Mulighed for umiddelbar anvendelse uden yderligere tilvirkning, som ikke er normal praksis i industrien.
- Vished for videre anvendelse som dyrefoder: Det er ikke blot muligt, men derimod garanteres det, at materialet vil blive anvendt i overensstemmelse med lovgivningen om fodersikkerhed.
- Den videre anvendelse er lovlig, hvilket vil sige, at stoffet eller produktet opfylder alle relevante produkt- og miljømæssige krav og alle krav vedrørende sundhedsbeskyttelse for den konkrete anvendelse.

det nævnes, at lastbiler, der transporterer fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, som ikke længere er bestemt til konsum, men derimod til at indgå i foderstofkæden (f.eks. emballerede kiks, der krydser grænserne mellem medlemsstater), kan pålægges bøder for ikke at opfylde kravene i affaldsrammedirektivet, fordi den modtagende medlemsstat betragter forsendelsen som affald.

Kravet om at overholde EU-lovgivningen om affald for, at fødevarer af ikke-animalsk oprindelse kan blive til foder, er en væsentlig byrde for virksomheder, der overvejer at lade dem indgå i foderstofkæden. Dette krav kan skabe hindringer for den frie bevægelighed for disse produkter i det indre marked, da nogle medlemsstater kræver anvendelse af transportregler baseret på EU's affaldslovgivning, mens andre anvender fødevarerlovningen. Affaldsrammedirektivet er i øjeblikket ved at blive revideret, og Kommissionen lægger i sit forslag ⁽¹⁾ op til at udelade materialer af ikke-animalsk oprindelse, der er bestemt til brug som foder, fra direktivets anvendelsesområde.

Tilgangene baseret på sidste anvendelsesdato eller »bedst før«-datoen (se afsnit 5.1) og »materialer, der er faldet på gulvet i fødevarer virksomheder« (se afsnit 5.2), gælder for slutprodukter som omhandlet i dette afsnit.

Sammendrag af afsnittet

1. *Ikke-animalske biprodukter fra fødevarerindustrien som beskrevet under litra a) i dette afsnit bør ikke automatisk betragtes som affald og kan umiddelbart være omfattet af foderlovgivningen.*
2. *Det påhviler fødevarer virksomhederne at bevise, at et biprodukt af ikke-animalsk oprindelse som omhandlet i litra a) i dette afsnit, som de markedsfører som foder, ikke er affald. Det generelle krav om et certifikat, som dokumenterer, at der ikke er tale om affald, bør dog kunne fraviges, i betragtning af at fødevarer virksomheder, som markedsfører disse biprodukter som foder, også registreres som foderstof virksomheder.*
3. *Med forbehold af en fremtidig udeladelse af materialer af ikke-animalsk oprindelse, der er bestemt til foder, fra affaldsrammedirektivets anvendelsesområde, vil det være tilladt uden videre at anvende endelige fødevarer som omhandlet i litra b) i dette afsnit som foder uden forudgående vurdering ud fra affaldslovgivningen.*
4. *I afventning af vedtagelsen og gennemførelsen af det reviderede affaldsrammedirektiv kan endelige fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som omhandlet i litra b) i dette afsnit skulle vurderes ud fra EU-lovgivning og national lovgivning, før de kan anvendes som foder.*

3.2. Krav til fødevarer virksomheder, der leverer fødevarer af ikke-animalsk oprindelse til foderstofkæden

Virksomheder i fødevarer kæden ⁽²⁾, som beskæftiger sig med fremstilling og distribution af fødevarer af ikke-animalsk oprindelse samt engros- og detailhandel med disse, skal registreres eller godkendes i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 852/2004 om fødevarer hygiejne ⁽³⁾. En udtømmende liste over godkendte fødevarer virksomheder i de forskellige EU-medlemsstater findes her:

http://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene/eu_food_establishments_en

Fortegnelserne over fødevarer virksomheder, der ikke behøver at have en godkendelse, men blot skal registreres, ajourføres alene af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne.

3.2.1. Krav til virksomheder, der udbyder produkter som foder eller affald til nyttiggørelse

I princippet kan en virksomhed udbyde fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, i form af

— foder (biprodukter som omhandlet i punkt 3.1, litra a), og — efter vedtagelsen og gennemførelsen af det reviderede affaldsrammedirektiv — også de produkter, der omtales i punkt 3.1, litra b),)

⁽¹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2008/98/EF om affald <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0595>

⁽²⁾ Af forordning (EF) nr. 178/2002 fremgår det, at fodersektoren er en integrerende del af fødevarer kæden.

⁽³⁾ I artikel 6 i forordning (EF) nr. 852/2004 kræves det, at alle fødevarer virksomheder, der etableres, skal registreres hos den kompetente myndighed. Formålet med registreringen er, at de kompetente myndigheder i medlemsstaterne ved, hvor virksomhederne er beliggende, og hvad de beskæftiger sig med, så de kan foretage officielle kontroller, hvis det skønnes nødvendigt.

— affald til nyttiggørelse (endelige produkter som omhandlet i punkt 3.1, litra b).)

a) Produkter, der udbydes som foder

I forordning (EF) nr. 183/2005 fastlægges de foderstofvirksomheder, der skal registreres i henhold til samme forordnings artikel 9. Den enkelte foderstofvirksomhed skal sikre, at den overholder alle relevante bestemmelser i foderlovgivningen om bl.a. foderstofhygiejne, grænser for restkoncentrationer af forurenende stoffer og mærkning. Foderstofvirksomheder, der ikke er omfattet af artikel 5, stk. 1, i forordning (EF) nr. 183/2005 (primærproducenter), skal opfylde kravene i bilag II til samme forordning og bl.a. udarbejde en HACCP-plan. Generelt ⁽¹⁾ skal virksomheder, der markedsfører foder, registreres som foderstofvirksomheder.

Fødevarer virksomheder, som markedsfører biprodukter, der stammer fra fødevarer fremstilling som omhandlet i del 3.1, litra a), på EU-markedet, betragtes som foderstofvirksomheder og skal overholde kravene i foderlovgivningen og bl.a. registreres som foderstofvirksomheder.

b) Produkter, der udbydes som affald til nyttiggørelse

Endelige fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, der ikke længere er bestemt til konsum som omhandlet i del 3.1, litra b), kan få status af »affald til nyttiggørelse«, indtil det reviderede affaldsrammedirektiv gennemføres. Fødevarer virksomhederne vil således skulle efterleve de nationale bestemmelser om forsyning af disse produkter til foderstofkæden. Når fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, der er bestemt til anvendelse som foder, undtages fra anvendelsesområdet for EU-lovgivningen og den nationale lovgivning om affald, kan fødevarerne uden videre tilføres til foderstofkæden. Dette gælder eksempelvis for gammelt brød i emballage ⁽²⁾ fra supermarkeder: Hvis et supermarked markedsfører dette brød som foder, der ikke er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen (se afsnit 6.2) (dvs. tidligere fødevarer i tråd med den definition, som der henvises til i afsnit 1.2), under betegnelsen »produkt fra bageri- og pastaindustrien« (punkt 13.1.1 i fortegnelsen over fodermidler), betragtes supermarkedet som en foderstofvirksomhed, og det skal derfor sikre overholdelse af kravene i foderlovgivningen, herunder registrering som foderstofvirksomhed.

3.2.2. Foranstaltninger, der skal øge anvendelsen af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som foder

Kravet om, at en allerede registreret fødevarer virksomhed, som agter at levere en fødevarer til foderstofkæden, også skal registreres som foderstofvirksomhed og dermed skal opfylde alle fodersikkerhedskrav, kan afholde f.eks. små fødevarer detailhandlere fra at levere til foderstofkæden. I bestræbelserne på at øge anvendelsen af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som foder, findes der to muligheder for at mindske den byrde, som disse fødevarer virksomheder pålægges:

a) Hjælp til fødevarer virksomheden med at overholde foderlovgivningen:

Som fastsat i artikel 22 i forordningen om foderstofhygiejne kan der udarbejdes retningslinjer for fødevarer detailhandlere, der leverer fødevarer, som ikke længere er bestemt til konsum, til foderformål. Disse retningslinjer vil hjælpe dem med at overholde foderlovgivningen (med hensyn til sikkerhedsforanstaltninger, mærkning, grænser for forurenende stoffer). Derudover kan interessentorganisationer hjælpe fødevarer detailhandlere med at udforme et enkelt og skræddersyet HACCP-system som foderstofvirksomheder.

⁽¹⁾ Kommissionen har iværksat et projekt, hvor der bl.a. ydes vejledning om, hvor foderstofkæden begynder. I den tilhørende dokumentation sigtes der mod at etablere et system i gråzonen mellem fødevarer og foder, som fjerner overflødige administrative byrder og samtidig sikrer foderstofkædens integritet (vejledning i gennemførelsen af visse bestemmelser i forordning (EF) nr. 183/2005 om krav til foderstofhygiejne.)

⁽²⁾ I bilag III til forordning (EF) nr. 767/2009 anføres »emballage og dele af emballage fra produkter fra fødevarer industrien« som materialer, der ikke må markedsføres eller anvendes som dyrefoder.

b) Fødevarerirksomheden markedsfører de pågældende produkter som »fødevarer«:

En fødevedetailhandler, der er registreret eller godkendt i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 852/2004, leverer under overholdelse af bestemmelserne i fødevarerlovningen fødevarerne i den form, som de forefindes i, til en foderstofvirksomhed, der indsamler fødevarerne med henblik på omdannelse til foder eller omdanner dem direkte til foder ⁽¹⁾. Foderstofkæden starter ved den virksomhed, der modtager fødevarerne. Denne foderstofvirksomhed har ansvaret for, at foderlovningen overholdes. I eksemplet ovenfor leverer et supermarked gammelt brød til en foderproducent. Fødevarerirksomheden behøver ikke at være registreret i henhold til forordning (EF) nr. 183/2005, da det produkt, som den leverer, stadig er fødevarer og endnu ikke foder (og derfor gælder bestemmelserne om fødevarer). I øvrigt kan fødevarerne ikke leveres direkte til landbrugere som dyrefoder, da de ikke må bruges til fodring af dyr uden yderligere tilvirkning.

Sammendrag af afsnittet

5. *I afventning af vedtagelsen og gennemførelsen af det reviderede affaldsrammedirektiv kan fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, der ikke længere er bestemt til konsum, indgå i foderstofkæden som »affald til nyttiggørelse« i henhold til EU-lovgivning og national lovgivning om dette affald.*
6. *Retningslinjer for fødevarerirksomheder, der leverer fødevarer af ikke-animalsk oprindelse, som ikke længere er bestemt til konsum, med henblik på anvendelse som foder, kan lette disse virksomheders byrde, når de skal efterleve bestemmelserne i foderlovningen.*
7. *Fødevedetailhandlere, der leverer de pågældende fødevarer til foderstofvirksomheder, som omdanner dem til foder, behøver ikke at være registreret som foderstofvirksomheder.*

KAPITEL 4

FØDEVARER, DER INDEHOLDER PRODUKTER AF ANIMALSK OPRINDELSE, OG SOM IKKE LÆNGERE ER BESTEMT TIL KONSUM

4.1. Fødevarer, som består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse

Fødevarer, som består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, må ikke uden videre anvendes til fremstilling af foder. De skal altid opfylde betingelserne i forordningen om animalske biprodukter. I denne forordning skelnes der klart mellem på den ene side animalske fødevarer, som ikke længere er bestemt til konsum af kommercielle årsager eller som følge af problemer vedrørende fremstilling, emballagefejl eller andre mangler (dvs. fødevareraffald), og på den anden side køkken- og madaffald. Da der ikke er fastsat en minimumsgrænse for indholdet af materialer af animalsk oprindelse, er alle sådanne fødevarer, som består af, indeholder en vis mængde af eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, underlagt lovgivningen om animalske biprodukter.

En fødevarerirksomhed, der vælger at levere sådanne animalske fødevarer til anvendelse som foder, er ikke omfattet af bestemmelserne i affaldsrammedirektivet (artikel 2, stk. 2, litra b)), men derimod underlagt de kontroller, som er fastlagt i lovgivningen om animalske biprodukter.

Animalske biprodukter, der er forurenede med affald ⁽²⁾, skal underkastes de kontroller, der er omhandlet i affaldsrammedirektivet, skal klassificeres som materiale i kategori 2 eller 1 i henhold til forordningen om animalske biprodukter og må ikke indgå i foderstofkæden på et senere tidspunkt.

I henhold til artikel 10, litra e), i forordningen om animalske biprodukter skal animalske biprodukter fra fremstilling af produkter bestemt til konsum, herunder affedtede knogler, grever og centrifuge- eller separatorlam fra mælkeforarbejdning, betragtes som et kategori 3-materiale (til foderbrug), jf. samme forordning.

⁽¹⁾ Disse fødevarer adskiller sig fra »tidligere fødevarer« som defineret i afsnit 1.2, idet den virksomhed, der er ansvarlig for markedsføringen, ikke garanterer, at de ikke indebærer nogen sundhedsrisici, hvis de anvendes som foder«.

⁽²⁾ For så vidt angår forekomst af emballage eller reststoffer fra denne gælder afsnit 6.2.

I henhold til artikel 10, litra f), i forordningen om animalske biprodukter skal fødevarer, der indeholder produkter af animalsk oprindelse, ikke længere er bestemt til konsum af kommercielle årsager eller som følge af problemer vedrørende fremstilling eller emballagefejl eller andre mangler, og som ikke indebærer nogen risiko for folke- eller dyresundheden, betragtes som kategori 3-materiale. De kategori 3-materialer, der omtales i artikel 10, litra f), i forordningen om animalske biprodukter, leveres normalt til et anlæg til forarbejdning af animalske biprodukter sammen med eller blandet med indpakning og emballage, som begge er affald. Indpakning og emballage adskilles kun fra animalske biprodukter i anlæg til forarbejdning af animalske biprodukter i kategori 3. Blandingen af affald og animalske biprodukter kræver ikke i sig selv klassificering som materiale i kategori 1 eller 2.

Fødevarer af animalsk oprindelse, der ikke længere er bestemt til konsum, og som skal bruges som foder, er underlagt særlige krav og begrænsninger med hensyn til forarbejdning og anvendelse, som fremgår af afsnit 4.3 i denne meddelelse.

4.2. **Registrering af fødevarer virksomheder, der leverer animalske fødevarer, som ikke længere er bestemt til konsum**

Alle virksomheder, som beskæftiger sig med fremstilling, transport, håndtering, forarbejdning, opbevaring, markedsføring, distribution, anvendelse eller bortskaffelse af animalske biprodukter og afledte produkter, skal registreres i overensstemmelse med artikel 23 i forordningen om animalske biprodukter, medmindre de allerede er blevet godkendt i overensstemmelse med artikel 24 i samme forordning. Listerne med virksomheder og anlæg, der er registreret eller godkendt i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter, offentliggøres her:

http://ec.europa.eu/food/safety/animal-by-products/approved-establishments_en

I henhold til artikel 23, stk. 4, i forordningen om animalske biprodukter kræves der ingen registrering af virksomheder, der fremstiller animalske biprodukter, og som allerede er blevet godkendt eller registreret i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 852/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004⁽¹⁾. Denne undtagelse fritager dog ikke de pågældende virksomheder fra forpligtelsen til at blive godkendt i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter, hvis de udfører de aktiviteter, der er anført i artikel 24 i samme forordning.

Forarbejdede animalske biprodukter til foderbrug må kun leveres til foderstofvirksomheder, der er registreret eller godkendt i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 183/2005.

4.3. **Krav og begrænsninger vedrørende forarbejdning og anvendelse af animalske fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum**

I både forordningen om animalske biprodukter og forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii er der fastsat strenge bestemmelser, som begrænser mulighederne for at fremstille foder ved brug af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som består af, indeholder eller er forurenede med animalsk materiale. Disse begrænsninger afhænger af de former for animalsk materiale, som fødevarerne indeholder. For eksempel må fødevarer, der indeholder andre drøvtyggerproteiner end mælk/mælkeprodukter eller afsmeltet fedt, ikke anvendes som foder til andre opdrættede dyr end pelsdyr. Endvidere må fødevarer, der indeholder fisk, ikke uden videre anvendes som foder. Derimod må de gerne videreføres til fiskemel, som dog ikke må bruges som foder til andre drøvtyggende dyr end fravænnede. De virksomheder, der forarbejder fødevarerne, skal derfor opdele de fødevarer, som indeholder animalsk materiale, i fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som kan/ikke kan indgå i foderstofkæden eller kun kan indgå for så vidt angår bestemte arter. Desuden skal virksomhederne behandle og mærke fødevarerne forsvarligt for at sørge for, at den endelige anvendelse er sikker for menneskers og dyrs sundhed, og at de overholder forordningen om animalske biprodukter og forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii.

For at beskytte dyresundheden er der i både forordningen om animalske biprodukter og forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii fastsat krav og begrænsninger vedrørende forarbejdning og anvendelse af animalske fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som foder. Mange produkter af animalsk oprindelse kan være egnede til konsum, mens det ikke er forsvarligt for dyresundheden at anvende dem, f.eks. fordi de kan indeholde patogener, der kan forårsage mund- og klovesyge, klassisk svinepest eller afrikansk svinepest. Endvidere omfatter forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii et samlet foderforbud, som med nogle få begrænsede undtagelser forbyder fodring af opdrættede dyr med forarbejdet animalsk protein for at forhindre, at BSE spredes via foderstofkæden. En række animalske produkter, der egner sig til konsum, egner sig således ikke til brug som foder uden yderligere tilvirkning, eller også skal de til dels udelades fra foderstofkæden.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (EUT L 139 af 30.4.2004, s. 55).

Oprættede dyr må ikke fodres med fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som indeholder protein fra drøvtyggere i andre former end mejeriprodukter. Dette gælder dog ikke pelsdyr. Derfor må kasserede fødevarer, der indeholder protein fra drøvtyggere i andre former end mejeriprodukter, kun bruges som foder til pelsdyr og selskabsdyr. Fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, som er forarbejdet til afsmeltet fedt fra drøvtyggere i overensstemmelse med lovgivningen om animalske biprodukter, og hvori de uopløselige urenheder højst udgør 0,15 % vægtprocent, må dog gerne gives som foder til opdrættede dyr.

Kravene til forarbejdning og markedsføring af fødeareaffald af animalsk oprindelse er fastlagt i bilag X til Kommissionens forordning (EU) nr. 142/2011 ⁽¹⁾.

Kategori 3-materialer som omhandlet i artikel 10, litra a)-m), i forordningen om animalske biprodukter må gerne anvendes til fremstilling af foder til opdrættede dyr, efter at de er omdannet til forarbejdet animalsk protein eller afsmeltet fedt i overensstemmelse med bilag X til forordning (EU) nr. 142/2011.

Råt kød må anvendes til fremstilling af foder til selskabsdyr, som markedsføres i overensstemmelse med artikel 35 i forordningen om animalske biprodukter og kravene i bilag XIII til forordning (EU) nr. 142/2011.

Tidligere fødevarer må anvendes til fremstilling af foder til pelsdyr, der markedsføres i overensstemmelse med artikel 36 i forordningen om animalske biprodukter.

Visse kategori 3-materialer, der står opført i afsnit 10 i bilag X til forordning (EU) nr. 142/2011, må markedsføres med henblik på fodring til opdrættede dyr uden yderligere behandling, forudsat at materialet

— har oprindelse i Unionen

— er blevet underkastet forarbejdning som defineret i artikel 2, stk. 1, litra m), i forordning (EF) nr. 852/2004 eller i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 142/2011

— ikke har været i kontakt med andet kategori 3-materiale, og at

— alle fornødne forholdsregler er truffet for at hindre kontaminering af materialet.

I henhold til kapitel II, afsnit 4, del II i bilag X til forordning (EU) nr. 142/2011 kan den kompetente myndighed tillade forarbejdning, anvendelse og oplagring af mælk, mælkebaserede produkter og produkter afledt af mælk bortset fra centrifuge- eller separatorslam, forudsat at der er tale om kategori 3-materiale, som omhandlet i artikel 10, litra e), i forordningen om animalske biprodukter eller mælk, mælkebaserede produkter og produkter afledt af mælk som omhandlet i artikel 10, litra f) og h), i samme forordning. For eksempel kan myndigheden tillade direkte distribution af mælkebaserede produkter til visse opdrættere.

Desuden kan den i henhold til artikel 18 i forordningen om animalske biprodukter inden for sit eget område tillade indsamling og anvendelse af kategori 2- og kategori 3-materiale til fodring af dyr i zoologiske anlæg, cirkusdyr, andre krybdyr og rovfugle end dyr i zoologiske anlæg og cirkusdyr, pelsdyr, vildtlevende dyr, hunde fra anerkendte kenneler eller hundekobler, hunde og katte i internater eller maddiker og orm til agn.

I nedenstående tabel ⁽²⁾ opsummeres de tilladte former for anvendelse af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som indeholder materialer af animalsk oprindelse, som foder og den krævede behandling af dem i henhold til forordningen om animalske biprodukter og forordningen om transmissible spongiforme encephalopatii (gældende den 1.10.2017).

⁽¹⁾ Kommissionens forordning (EU) nr. 142/2011 af 25. februar 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om gennemførelse af Rådets direktiv 97/78/EF for så vidt angår visse prøver og genstande, der er fritaget for veterinærkontrol ved grænsen som omhandlet i samme direktiv (EUT L 54 af 26.2.2011, s. 1)

⁽²⁾ Tabellen bør læses fra venstre mod højre som følger: Produkterne i den første kolonne må uden yderligere behandling anvendes til fremstilling af foder til selskabsdyr og pelsdyr (Ja/Nej i anden kolonne), men skal forarbejdes yderligere i overensstemmelse med lovgivningen om animalske biprodukter for at måtte anvendes i foder til andre opdrættede dyr end pelsdyr (Ja/Nej i tredje kolonne) eller i foder til selskabsdyr (hvis der står »Nej« i anden kolonne). I fjerde kolonne angives det, om der findes begrænsninger med hensyn til at bruge dem som foder til andre opdrættede dyr end pelsdyr. Vedrørende felternes layout: Jo mørkere baggrund, desto mere begrænset anvendelse.

Fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som består af, indeholder eller er forurenet med ⁽¹⁾ :	Kan uden yderligere behandling anvendes som foder til selskabsdyr eller pelsdyr:	Skal forarbejdes yderligere i overensstemmelse med lovgivningen om animalske biprodukter for at kunne anvendes som foder til andre opdrættede dyr end pelsdyr:	Tilladt som foder til følgende dyr:
<ul style="list-style-type: none"> — mælk, mælkebaserede produkter, produkter afledt af mælk — æg, ægprodukter — honning — afsmeltet fedt — gelatine/kollagen fra andre dyr end drøvtyggere forudsat, at materialet af animalsk oprindelse <ul style="list-style-type: none"> — har oprindelse i Unionen — er blevet forarbejdet i overensstemmelse med lovgivningen om fødevarerhygiejne. 	JA	NEJ	alle dyr
<ul style="list-style-type: none"> — mælk, mælkebaserede produkter, produkter afledt af mælk — æg, ægprodukter — honning — afsmeltet fedt — gelatine/kollagen fra andre dyr end drøvtyggere hvis materialet af animalsk oprindelse IKKE er forarbejdet (f.eks. konsumæg, rå mælk, honning, tiramisu, der indeholder rå æg osv.), eller hvis det stammer fra tredjelande.	NEJ	JA	alle dyr
Fisk eller fiskevarer	NEJ	JA	andre dyr end drøvtyggere, herunder akvakulturdyr, kæledyr og pelsdyr
Kød fra andre dyr end drøvtyggere	JA	JA	akvakulturdyr, kæledyr og pelsdyr
Kødprodukter eller blodprodukter fra andre dyr end drøvtyggere	JA, på visse betingelser	JA	akvakulturdyr, kæledyr og pelsdyr

⁽¹⁾ Hvis fødevarerne indeholder eller er forurenet med flere kategorier af de animalske produkter, der er anført i tabellen, gælder den strengeste bestemmelse.

Fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som består af, indeholder eller er forurenede med ⁽¹⁾ :	Kan uden yderligere behandling anvendes som foder til selskabsdyr eller pelsdyr:	Skal forarbejdes yderligere i overensstemmelse med lovgivningen om animalske biprodukter for at kunne anvendes som foder til andre opdrættede dyr end pelsdyr:	Tilladt som foder til følgende dyr:
Gelatine, kollagen eller kød fra drøvtyggere	JA	Ikke relevant	selskabsdyr og pelsdyr
Kødprodukter fra drøvtyggere	NEJ	Ikke relevant	selskabsdyr og pelsdyr

4.4. Transport

Jævnfør en samlet læsning af forordning (EF) nr. 178/2002 og forordning (EF) nr. 852/2004 skal fødevarer ved transport holdes adskilt fra animalske biprodukter, idet de transporteres i separate særligt indrettede containere/lastbiler. Animalske biprodukter skal transporteres i transportmidler, der er godkendt eller registreret i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter, og ledsages af et handelsdokument.

Sammendrag af kapitlet

8. *Fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, må ikke uden videre anvendes til fremstilling af foder, men skal altid først underkastes en vurdering ud fra bestemmelserne i forordningen om animalske biprodukter.*
9. *I princippet skal alle virksomheder, der medvirker ved fremstilling, transport, håndtering, forarbejdning, oplagring, markedsføring, distribution, anvendelse eller bortskaffelse af animalske biprodukter og afledte produkter, være registreret i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter.*
10. *Fødevarer, der består af, indeholder eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse, som ikke længere er bestemt til konsum, men derimod til anvendelse som foder, er underlagt særlige krav og begrænsninger med hensyn til forarbejdning og anvendelse.*

KAPITEL 5

OVERVEJELSER OM FØDEVARER, HVIS SIDSTE ANVENDELSESdato OG »BEDST FØR«-dato ER UDLØBET, OG MATERIALER, DER ER FALDET PÅ GULVET I FØDEVAREVIRKSOMHEDER

5.1. Fødevarer, hvis sidste anvendelsesdato og »bedst før«-dato er udløbet

Bestemmelserne om datomærkning af fødevarer er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 ⁽²⁾. I henhold til artikel 24, stk. 1, i denne forordning skal meget letfordærlige fødevarer have en sidste anvendelsesdato. Det er fødevarevirksomhedernes ansvar at fastsætte den sidste anvendelsesdato eller

⁽¹⁾ Hvis fødevarerne indeholder eller er forurenede med flere kategorier af de animalske produkter, der er anført i tabellen, gælder den strengeste bestemmelse.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 og (EF) nr. 1925/2006 og om ophævelse af Kommissionens direktiv 87/250/EØF, Rådets direktiv 90/496/EØF, Kommissionens direktiv 1999/10/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF, Kommissionens direktiv 2002/67/EF og 2008/5/EF og Kommissionens forordning (EF) nr. 608/2004 (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 18).

»bedst før«-datoen, dvs. holdbarhedsperioden, idet der tages hensyn til sikkerheds-, kvalitets- og markedsføringsmæssige overvejelser. Visse fødevarer er undtaget fra forpligtelsen til angivelse af »bedst før«-datoend, herunder frisk frugt og langtidsholdbare fødevarer såsom salt, sukker og eddike. Den eneste fødevarekategori, som der foreskrives datomærkning for i EU-lovgivningen, er konsumæg ⁽¹⁾.

I bestræbelserne på at sikre øget anvendelse af fødevarer, hvis »bedst før«-dato er udløbet, til foderformål er det et problem, at de kompetente myndigheder i visse medlemsstater kategoriserer disse fødevarer som

- kategori 2-materiale i henhold til artikel 9 i forordningen om animalske biprodukter, hvis de indeholder produkter af animalsk oprindelse, hvorved de udelukkes fra anvendelse som foder, eller som
- affald, hvis de ikke indeholder produkter af animalsk oprindelse, hvilket udelukker dem fra anvendelse som foder eller gød, at de som minimum skal behandles i overensstemmelse med affaldslovgivningen, før de kan omdannes til foder.

»Bedst før«-datoen er snarere en kvalitetsstandard end en sikkerhedsstandard. Den ansvarlige foderstofvirksomhed skal ud fra HACCP-principperne fra sag til sag kontrollere, om der er en risiko for folke- eller dyresundheden. Hvis dette ikke er tilfældet, kan den pågældende fødevare anvendes som foder.

Begrebet »sidste anvendelsesdato« belyses i artikel 24, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1169/2011:

- »For fødevarer, som i mikrobiologisk henseende er meget letfordærlige, og som derfor efter en kort periode kan udgøre en umiddelbar risiko for menneskers sundhed, skal »bedst før«-datoen erstattes af sidste anvendelsesdato. Efter »sidste anvendelsesdato« betragtes en fødevare som farlig i henhold til artikel 14, stk. 2-5, i forordning (EF) nr. 178/2002.«
- Formålet med denne bestemmelse er at præcisere, at en given fødevare med en sidste anvendelsesdato, der er udløbet, ikke må markedsføres på EU's fødevaremarked, da den er farlig at anvende til menneskeføde. Da der i artikel 24, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1169/2011 henvises til artikel 14 i forordning (EF) nr. 178/2002, hvori der fastlægges generelle krav til fødevaresikkerheden, og ikke til artikel 15 i samme forordning (foder-sikkerhedskrav), kan fødevarer, som ikke længere er egnede til konsum, stadig godt være bestemt til fremstilling af foder til opdrættede dyr.
- Det er en forudsætning, at fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som indeholder animalske produkter, skal overholde bestemmelserne i forordningen om animalske biprodukter. Artikel 14, litra d), i forordningen om animalske biprodukter udelukker specifikt kategori 3-materiale, der er forandret som følge af nedbrydning eller fordærv, så det derved opståede produkt udgør en uacceptabel risiko for folke- eller dyresundheden, fra anvendelse til fodringsformål. I artikel 15 i forordning (EF) nr. 178/2002 forbydes det at markedsføre foder eller give det til dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, hvis det er farligt. I artikel 4 i forordning (EF) nr. 767/2009 udvides denne bestemmelses anvendelsesområde til alle dyr.
- I henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning (EF) nr. 178/2002 har foderstofvirksomhederne det overordnede ansvar for at sikre, at de krav i fødevarelovgivningen, der er relevante for deres aktiviteter, er opfyldt i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled i den virksomhed, som er under deres ledelse, og kontrollere, at de pågældende krav overholdes. Hvis en virksomhed ikke kan garantere overholdelse af artikel 10, litra f), i forordningen om animalske biprodukter (»... ikke indebærer nogen risiko for folke- eller dyresundheden«) eller sikre indsamling og forarbejdning af kategori 3-materiale til foder, uden at der opstår forurening med kategori 2-materiale, jf. artikel 9, litra g), i samme forordning, skal hele varepartiet kategoriseres som kategori 2-materiale (ingen anvendelse til foderformål).

⁽¹⁾ »Bedst før«-datoen gælder for æg, der markedsføres som »æg i klasse A/friske æg« (konsumæg) og er fastsat i Kommissionens forordning (EF) nr. 589/2008 af 23. juni 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer for æg (EUT L 163 af 24.6.2008, s. 6) (artikel 12). I forordning (EF) nr. 853/2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (bilag III, afsnit X, kapitel 1, punkt 3) er det desuden fastsat, at æg skal leveres til forbrugeren senest 21 dage efter lægningen.

5.2. Materialer, der er faldet på gulvet i fødevarer virksomheder

Nogle fødevarerforbejdningvirksomheder beretter om, at fødevarer automatisk betragtes som affald (og kasser), hvis de falder på gulvet i fødevarer virksomheder. Dette kan give god mening for så vidt angår konsum, men ikke dyrefoder. Materiale, som har været i kontakt med gulvet, bør ikke som sådan udelukkes fra at blive anvendt som foder, forudsat at producenten har truffet følgende foranstaltninger:

- indført et system til renholdelse af gulvet
- foranstaltninger til forebyggelse af mikrobiologisk, kemisk eller fysisk forurening
- formålstjenligt udstyr til indsamling af fødevarerne fra gulvet.

Disse foranstaltninger, som skal identificeres, vurderes og være tilstrækkelige, skal indgå i virksomhedens obligatoriske HACCP-system, og der skal navnlig fokuseres på anvendelse af disse materialer som foder i et senere led i kæden. Animalske fødevarer, som er blevet erklæret uegnede til konsum på grund af fremmedlegemer i dem, skal dog kategoriseres som kategori 2-materialer, der ikke må bruges til fodring af opdrættede dyr bortset fra pelsdyr. Foderstofvirksomhederne skal naturligvis stadig sikre, at de foderstoffer, som de markedsfører, er sunde, ægte, uforfalskede, egnede til formålet og af sædvanlig handelskvalitet.

Sammendrag af kapitlet

11. *Fødevarer, hvis »bedst før«-dato er udløbet, kan anvendes som foder, forudsat at de overholder sikkerhedskravene i foderlovgivningen og — for så vidt angår fødevarer, der indeholder produkter af animalsk oprindelse — de bestemmelser, som er fastlagt i forordningen om animalske biprodukter.*
12. *Fødevarer, hvis sidste anvendelsesdato er udløbet, bør ikke automatisk udelukkes fra at blive anvendt som foder. Hvis foderstofvirksomheden kan garantere, at de pågældende fødevarer ikke indebærer en risiko for dyre- og folkesundheden, bør det tillades, at de indgår i foderstofkæden.*
13. *På visse betingelser bør materialer, der falder på gulvet i fødevarer virksomheder, ikke automatisk kasseres. De kan derimod anvendes som foder, forudsat at det ikke indebærer nogen risiko for dyre- og folkesundheden.*

KAPITEL 6

MARKEDSFØRING AF FODER

I henhold til forordning (EF) nr. 767/2009 gælder følgende bestemmelser for fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, men som er bestemt til foder, ud over de krav til kategori 3-materiale, der er fastsat i lovgivningen om animalske biprodukter:

6.1. Mærkning og emballering

Bestemmelserne i kapitel 4 i forordning (EF) nr. 767/2009 om mærkning, præsentation og emballering gælder for markedsføring af tidligere fødevarer på grund af deres status som fodermidler. For så vidt angår fodermidler i løs vægt kan mærkningsoplysningerne anføres i ledsagende dokumenter. Disse ledsagende dokumenter skal indeholde de pågældende fodermærkningsoplysninger og ikke de data, der stadig måtte fremgå af fødevareretiketterne.

I artikel 8, stk. 8, i forordning (EU) nr. 1169/2011 er der fastsat en undtagelse fra de generelle mærkningskrav for leverancer mellem fødevarer virksomheder, men i forordning (EF) nr. 767/2009 findes der ikke nogen undtagelse for leverancer fra en foderstofvirksomhed til en anden foderstofvirksomhed, som ikke er den endelige bruger (husdyrholderen).

6.2. Anvendelsesbegrænsninger

Tidligere fødevarer med emballeringsmaterialer (bilag III til forordning (EF) nr. 767/2009) og varer præget af overdreven kemisk kontaminering (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/32/EF ⁽¹⁾) eller mikrobiologisk kontaminering ⁽²⁾ må ikke uden videre anvendes som foder. Disse materialer betragtes som foder, der ikke er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen. I henhold til artikel 20 i forordning (EF) nr. 767/2009 skal det af mærkningen af disse produkter tydeligt fremgå, at de ikke må anvendes som foder uden forudgående forarbejdning eller dekontaminering. Mærkningen skal i henhold til bilag VIII til samme forordning desuden angive den forarbejdning, f.eks. fjernelse af emballeringsmateriale eller dekontaminering, der er nødvendig for, at produkterne må anvendes som foder.

Sammendrag af kapitlet

14. *De generelle fodermærkningskrav gælder for tidligere fødevarer. Eventuelle oplysninger, der stadig måtte findes på fødevareetiketter, sikrer ikke overholdelse af disse krav og er irrelevante i den henseende.*
15. *Af mærkningen af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, og som ikke overholder lovgivningen om foder-sikkerhed (dvs. foder, der ikke er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen), skal det tydeligt fremgå, at fødevarerne kun må anvendes som foder efter passende forarbejdning.*

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/32/EF af 7. maj 2002 om uønskede stoffer i foderstoffer (EFT L 140 af 30.5.2002, s. 10).

⁽²⁾ Animalske biprodukter, der er kategoriseret som kategori 1- eller kategori 2-materialer, må ikke tildeles en anden kategori efter dekontaminering eller rensning.

BILAG

Forklarende note om anvendelse af kriterierne for biprodukter i artikel 5 i affaldsrammedirektivet på produkter fra fødevarerindustrien, der ikke indeholder, består af eller er forurenede med produkter af animalsk oprindelse bestemt til foderbrug (baseret på Kommissionens meddelelse KOM(2007) 59 endelig):

1. *Det er sikkert, at stoffet eller genstanden videreanvendes*

Hensigten om at fremstille foder af disse stoffer gør dem til fodermidler, og dermed indgår de i fødevarekædens sporbarhedssystem, forudsat at de har visse egenskaber, der gør det muligt at anvende dem som foder.

2. *Stoffet eller genstanden kan anvendes direkte uden anden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis*

Normal industriel praksis omfatter alle de foranstaltninger, som en producent træffer for et produkt, såsom

— filtrering, vask eller tørring af materialer

— tilføjelse af materialer, der er nødvendige for den videre anvendelse eller

— kvalitetskontrol.

I princippet kan forarbejdning, der normalt anses for nyttiggørelse, dog ikke betragtes som normal industriel praksis i denne forstand. En del af denne forarbejdning kan foretages på producentens anlæg, mens andre dele kan finde sted på den næste brugers anlæg eller hos mellemlid, så længe de også opfylder kriteriet om, at materialerne »fremstilles som en integrerende del af en produktionsproces«. Virksomheder, der forarbejder fødevarer, som ikke længere er bestemt til konsum, skal anvende de processer, der er opført i fortegnelsen over fodermidler, og som udgør almindeligt anerkendt og accepteret industriel praksis.

3. *Stoffet eller genstanden fremstilles som en integrerende del af en produktionsproces*

Da de industrielle processer i stadig højere grad specialiseres, udelukker aktiviteter, der udføres andre steder end på producentens produktionsanlæg (såsom tørring, rensning og vask), ikke, at et materiale betragtes som et biprodukt. Anvendelse af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, til at fremstille foderblandinger kræver ingen yderligere nyttiggørelsesproces. De virksomheder, der forarbejder disse fødevarer (foderstofvirksomhederne), indsamler materialet, der behandles som en råvare til foderformål, og sikrer en særlig fremstillingsproces.

4. *Videreanvendelse er lovlig, dvs. at stoffet eller genstanden lever op til alle relevante krav til produkt, miljø og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse og ikke vil få generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed*

Videreanvendelse af fødevarer, der ikke længere er bestemt til konsum, i dyrefoder er underlagt EU-lovgivningen om foder, navnlig forordningen om foderstofhygiejne, som bl.a. pålægger foderstofvirksomhederne at gennemføre en fyldestgørende HACCP-plan, samt forordningen om markedsføring af foder og den generelle fødevarerlovgivning.